СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 16. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 21-го січня 1947. No. 16. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, January, 21, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ТРЕТІЙ ГУБЕРНАТОР УРЯДУЄ В СТЕЙТІ ДЖОРДЖІЯ

Спір за становище губернатора в стейті Джорджія став ще більше складний, коли по цей уряд зголосився М. Е. Тамсон, який був вибраний заступником губернатора в листопаді разом з кандидатом на губернатора Юджіном Талмаджем. Юджін помер у грудні, заки ще вспів перебрати свій уряд, а стейтова легіслатива вибрала на його місце його сина Германа і він перебрав урядування. Досішний губернатор Елис Арнал не хотів уступити через кілька днів і тому урядували два губернатори, які себе взаємно поборювали. Щойно, як зголосився Тамсон, Арнал уступив. Тамсон склав присягу як губернатор і доручив стейтовому генеральному прокураторові розпочати правні кроки для забезпечення стейтових фондів перед надужиттями інших „губернаторів". Герман Талмадж відмовляється уступити, покликуючись на його вибір легіслативою, одначе заявляє, що піддасться рішенню стейтового суду, коли суд зійдеться 7 лютого для вирішення питання, хто має право бути губернатором у стейті.

ГЕН. МАРШАЛ ПРИБУВ ДО ВАШИНҐТОНУ; ПЕРЕБРАВ УРЯДУВАННЯ В ПОНЕДІЛОК.

Назначений на становище секретаря стейту ген. Джордж С. Маршал, покинувши своє становище спеціяльного амбасадора до Китаю, затримався в дорозі до Злучених Держав у кількох околицях на Тихому океані, і аж опісля прибув до місцевости Борбенк, у Каліфорнії. Звідти виїхав літаком у неділю 19 січня вночі, щоб дістатися вчас до Вашинґтону для обняття нового уряду і складення присяги. Щойно після присяги призначена для нього конференція з президентом Труманом у понеділок.

ВАНДЕНБЕРҐ ЩЕ РАЗ ВПЕВНЯЄ, ЩО ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА НЕ БУДЕ ЗМІНЕНА.

Предсідник сенату Артур Г. Ванденберґ виголосив по радіо промову в неділю 19 січня, а в ній заявив ще раз, що не буде ніякої зміни в напрямі американської закордонної політики і що вона дальше буде „двопартійна." Він заповів, що Републиканська Партія „буде ставляти більше питань" в справі торгівлі. Коли його запитали, чи ми робимо поступ в справі мира, він заявив, що рішучо так, і що „наша ясна, а приязна політика супроти Росії" робить поступи.

ЗА ПЕНСІЮ НА СТАРІСТЬ ДЛЯ РОБІТНИКІВ У ПІДПРИЄМСТВАХ.

Американські промисловці мусять тепер поважно рахуватися з можливістю, що будуть виплачувати пенсію для робітників після того, як вони покінчать 65 літ життя. Референт Краєвої Ради Робітничих Відносин, Сидні Линднер, вислав доручення до підприємства Інленд Стіл Компані в Шікаґу, щоб воно переговорило з юнією сталевих робітників цю справу при відновленні контракту. Підприємство мало б скласти план примусового пенсіонування робітників по скінченні 65 року життя.

АФП. ТВЕРДИТЬ, ЩО НЕМОЖЛИВА ПІДВИШКА НА 25 ВІДСОТКІВ.

Орган Американської Федерації Праці, Монтлі Сорвей, вийшов з заявою, що заходить потреба підвишки платні без одночасної підвишки цін продуктів Цей орган твердить одначе, що американський промисл не є в спроможності дати підвишку на 25 відсотків дотеперішньої платні в році 1947. Предявлення в цій справі, зроблене конгресом Промислових Організацій (СІО) називає АФП. неможливою й інспірованою комуністичною політикою для викликання непорозумінь у промислі, замішання і безробіття.

КОНГРЕС ПРОМИСЛОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПРОТИ УСУНЕННЯ ПРОЦЕСІВ ЗА ПЛАТНЮ „ВІД БРАМИ".

Невмолимий спротив проти законодавства у конгресі для спинення процесів за платню „від брами" оприлюднив уряд СІО. Уряд видвигає засадниче питання, що це є „праця" і хоче з тим піти аж до Найвищого Суду. СІО твердить, що пляноване нове законодавство має на цілі не так стримання процесів за платню „від брами", як за зміну цілого Акту про Справедливі Робітничі Практики.

ГОЛОВА ПРАВНИЧОЇ КОМІСІЇ ПРОТИ ОТВОРЕННЯ ГРАНИЦЬ ДЛЯ СКИТАЛЬНИКІВ.

Ирлі С. Миченер, голова правничої комісії в палаті репрезентантів заявив, що треба поставити інтерес Злучених Держав понад інтерес европейських скитальників при обговорюванні зміни іміграційних законів. „Я є проти загального знесення обмежень на іміграцію, щоб дати можливість кожному, хто хоче прийти сюди для поліпшення життя, одначе я не певний, що треба зробити, щоб зарадити цьому положенню" — сказав Миченер.

Справедливе домагання: відкриймо ворота для скитальників

Ню Йорк Таймс з 20-го січня помістив редакційну статтю під заголовком „Чужинці перед нашими воротами", в якій у звязку з нарадами конгресу піддержує справедливе домагання президента Трумана допустити більшу кількість европейських скитальців до Злучених Держав. Часопис стверджує, що невикористана під час війни квота відкрила б ворота Америки для понад 39,000 скитальників. Видвигаючи своє домагання для її використання, президент Труман 13 місяців тому сподівався, що на цю квоту будуть спроваджені насамперед сироти. Він теж пропонував, щоб кандидатів на нових імігрантів вибрати насамперед з скитальників з американських окупаційних зон в Центральній Европі. Але від того часу приїхало до Америки тільки 6,213 осіб. Зараз в Европі серед найбільшої нужди перебуває в таборах ще понад один міліон скитальників, з того понад пів міліона в американській зоні. Газета стверджує, що ніхто з відповідальних людей в Америці не домагається повного знесення іміграційних обмежень, проте цілком слушне було домагання президента, щоби допустити більшу кількість скитальників в рямках нових, поширених іміграційних законів. Ню Йорк Таймс стверджує, що відповідь на домагання президента, яку досі дав новий републиканський конгрес, не є краща від минулорічної відповіді демократичного конгресу. Газета пише: „Найкраще, що на цю тему вважав за відповідне сказати Ірл Миченер, предсідник Суддівського Комітету Палати Репрезентантів, було, що „проблема була незвичайно противорічна", що він пропонує розвязати її в юридичний спосіб, але він є „проти повалення обмежень взагалі". Ню Йорк Таймс твердить, що допущення 39 чи навіть 50 тисяч скитальників річно в країну, яка має 141 міліонів населення, навпряд чи можна б вважати загальним зненсенням обмежень, тим більше як сотні тесяч дітей, жінок і чоловіків на скитанні в Европі дивляться на Америку, як на їх єдине спасіння. У висновку Ню Йорк Таймс стверджує: „Це, що президент сказав рік тому, залишається правдою: Цей період невимовного нещастя не є для нас часом, коли можна б замкнути, або тільки звузити наші ворота".

Здогадний вислід виборів у Польщі: комуністи здобули 70% голосів; опозиція протестує

В неділю, 19-го січня, в Польщі відбулися довго очікувані вибори до парламенту. Самі вибори мали пройти в загальному спокійно, хоча в їх навечерря обидві партії, урядова і опозиційна, повідомляли про цілий ряд насильств. Провідник опозиційного „Стронніцтва Людового" віцепремієр С. Міколайчик, що сам ждав дві і пів години в черзі заки його допустили до голосування та проти якого в цей час студенти демонтрували викрикуючи „Врацай до Лондону", зложив протест проти нарушення урядом і його партією принціпів вільних виборів. Американській і британській амбасадам у Варшаві, які вислали були до цілого ряду місцевостей своїх власних спостерігачів, Міколайчик представив обширні меморіяли, в яких точно виказує насильство уряду та комуністичної партії над підготовкою та переведенням виборів. Пізно в ночі з урядового боку повідомлено, що на всіх 12 міліонів управнених до голосування голосувало понад 70 процентіт і з того знова біля 70 процентів віддали свої голоси на урядову листу. Міколайчик заявив, що без огляду на вислід виборів, перемога є таки по стороні опозиції. Він теж заявив, що домагатисьме від Найвищого Суду уневажнення виборів з огляду на недемократичну передвиборчу практику уряду та сам перебіг виборів. В кореспонденціях з Варшави подається, що нема потвердження вістки, в якій говорилося, що в місті Ліско були вбиті дві особи підчас нападу „українських націоналістів" на виборче приміщення. В день виборів у Польщі Конгрес Американських Поляків пікетував протягом 5 і пів годин приміщення польського генерального консуляту в Ню Йорку.

ЧЕРГОВА АТАКА БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПРОПАГАНДИ НА АМЕРИКУ.

Москва, 19. січня. — З нагоди недалеких републиканських виборів в Советському Союзі там випущено нове видання т. зв. „Записника Агітатора", в якому вміщена теж гостра критика і атака на закордонну політику Злучених Держав. Большевицька пропаганда закидує Америці „реакцію" та намагання силою знищити основи Організації Обєднаних Держав, та створити англо-американський блок. Америці в дальшому закидується „імперіялізм", „мілітаризм" та намагання здобути геґемонію в світі на шкоду всіх інших народів.

АМЕРИКАНСЬКІ КОМЕНТАРІ В СПРАВІ СОВЄТСЬКИХ ДОМАГАНЬ ДО ОСТРОВІВ ШПІЦБЕРҐЕН.

Деякі американські часописи надрукували перші коментарі щодо советських домагань військових баз на норвезьких островах Шпіцберген. Вважається, що американські військові кола будуть рішучо тим домаганням противитись, бо советські бази на Шпіцберген загрожували б безпосередньо східному побережжю Злучених Держав з таким важливим світовим портом, як Ню Йорк, обезвартіснюючи теж американські оборонні бази в Ісляндії. Натомість видвигається сумніви, чи советським домаганням зможуть успішно протиставитися американські політичні кола, що самі намагаються творити військові бази у величезних віддаленнях від самої Америки.

НЕ „ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЕВРОПИ", ТІЛЬКИ „ЕВРОПЕЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ".

Лондон, 19. січня. — Двох членів створеного і очолюваного Винстоном Чорчилем Комітету для Обєднання Европи надрукували в лондонській газеті „Таймс" листа, в якому стверджують, що згаданий комітет не має плану творити „Злучені Держави Европи". Кінцевим вислідом могла б бути Федерація Европейських Держав, але докищо Комітет шукатиме тільки загального виходу з теперішнього скомплікованого політичного положення Европи.

НАЙБІЛЬШИЙ ЛІТАК У СВІТІ.—Перед нами літак, про який кажуть, що „його не запхаєш у кишеню"! Це XC-99, найбільший у світі літак, призначений для перевозу товарів. Його крила розпростерті на 230 стіп, а довжина виносить 182 стопи. Він міг би перевезти теж і людей і вмістити 400 осіб та перелетіти з ними простір на 8,000 миль довгий. Товару може набрати на 100,000 фунтів. Находиться цей літак у Сан Дієго. Армія випробує його доперва в квітні.

БРИТАНСЬКА НОТА ДО СТАЛІНА: АНГЛО-СОВЄТСЬКОГО ДОГОВОРУ НЕ ВИПОВІДЖЕНО

Лондон, 19. січня. У відповідь на твердження московської „Правди", що британський секретар закордонних справ Бевин фактично виповів британсько-советський договір, стверджуючи, що Велика Британія не признає інших зобовязань за виїмком тих, що їх перебрано на підставі чартеру та в рямках О.О.Д., британський уряд це заперечив в офіціяльній ноті до Сталіна. Вважається що цей незвичайний і в гострому тоні британський протест подиктований турботою британського уряду про ефект заповідженого британсько-французького військового союзу.

ПОЛЬ РАМАДІЄ ТВОРИТЬ НОВИЙ УРЯД ФРАНЦІЇ.

Париж, 19. січня. Поль Рамадіє, соціяліст „старої ґвардії", дістав і прийняв доручення президента і Національної Асамблеї створити новий уряд Франції: Новоіменований премієр робить намагання створити коаліційний уряд, в якому мули б заступлені всі головніші партії. Продовжуються переговори з представниками партій і листа нового уряду буде проголошена в найблищому часі.

ГРЕЦЬКИЙ ПАРОПЛАВ НАЇХАВ НА МІНУ І ЗАТОНУВ.

Атени, 19. січня. Сьогодні в проливі Петалія, у віддаленні біля 30 миль від Атен, наїхав на міну грецький пароплав Гімара і затопився на повному морі протягом пів години. На пароплаві було 500 пасажирів, з того численні державні і військові достойники, військо та деякі політичні вязні. Врятовано тільки 200 осіб, а 300 пішли разом з пароплавом на дно моря. Кореспонденції з Атен описують жахливу паніку, яка повстала на пароплаві після вибуху міни.

СЛОВНИЙ ДВОБІЙ МІЖ ВАТИКАНОМ І КРЕМЛЕМ.

Папа Пій XII. заявив ґрупі американських кореспондентів, що сьогодні тиранію націзму заступає інша, советська тиранія, яка нищить всяку надію на створення нового і кращого ладу в світі. Советська пропаганди з черги гостро атакує Папу, закидаючи йому „оборону воєнних злочинців" та переховування „визначних фашистських втікачів".

МОСКВА ВВАЖАЄ ЗАХІДНІ КОРДОНИ ПОЛЬЩІ ЗА „ОСТАТОЧНІ".

Заступники закордонних міністрів Чотирьох Потуг на конференції в Лондоні занімались справою советського повідомлення про збільшення німецької продукції на 200 до 300 процентів. У звязку з недалекою конференцією Ради закордоних міністрів в Москві в справі мирового договору з Німеччиною та Австрією, московська преса пише, що справа західних кордонів Польщі не належатиме до головних проблем конференції. Москва заявляє, що вона вважає західні кордони Польщі за „остаточні".

ПЕРЕД ВНУТРІШНЬО-ПОЛІТИЧНИМИ ЗМІНАМИ В ГРЕЦІЇ.

Провідники сімох опозиційних грецьких партій, що мають більшість в парламенті, звернулися до короля з домаганням, щоб він скликав Коронну Раду та післав у відставку теперішній уряд премієра Тсальдаріса і призначив інший. Грецька опозиція погоджується взяти участь в кожному іншому уряді, за виїмком теперішнього. Вважають, що король це домагання відкине, хіба що до нього долучився б теж теперішній премієр.

СЛОВАКИ ВИКИНУЛИ 16,500 МАДЯРІВ.

З Братіслави повідомляють, що в рямках нових законів словаки протягом двох тижнів січня викинули 16,500 мадярів, висилаючи їх на примусові роботи до Чехії. Дальших 100,000 мадярів в Словаччині зареєструвались до виміни за словаків з Мадярщини.

ДАНІЯ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Копенгаґа, 19. січня. Данський міністер закордонних справ Ґустав Расмуссен сьогодні заявив, що Данія яка протягом останніх 100 років три рази була заатакована Німеччиною, домагається повного розброєння і денаціфікації цего грізного сусіда.

КОНТРОЛЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ НАСАМПЕРЕД.

Рада Безпеки О. Д. на засіданні дня 20-го січня мала розглядати дальше справу контролі атомової енергії та британське зажалення проти Альбанії. Американська делегації ще не висловила своєї кінцевої децизії щодо контролі атомової енергії, але вважається, що Америка дальше обстоюватиме, щоб цю справу остаточно вирішити ще заки почнуться основні наради в справі загального світового розброєння.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СКРІПЛЕННЯ ОБОРОНИ

Злучені Держави не думають на нікого нападати, ні з ким війну вести, ні щось загарбувати, ні когось поневолювати. Такий є сентимент американського народу і з ним мусіла б рахуватись навіть найбільш войовнича група, якщо б тут така була. Крім цього побренькування шаблями американці взагалі не люблять і тому ставились навіть до своєї збройної сили довгими часами легковажно. Правда, заважувало тут переконання, що їхній країні не грозить ніяка ворожа інвазія. Одначе нині американці знають, що военні винаходи змінили цілковито давні способи воювання, та що тим самим, не зважаючи на давню охорону, себто на океани, Атлантійський і Пацифічний, їхню територію можна заатакувати навіть з місць, віддалених на тисячі миль від неї. Через те й більша тепер увага американського загалу у відношенні до своїх збройних сил, а вони потрібні нині не тільки для оборони самих Злучених Держав, чи взагалі американського континенту, але й для оборони цілого мирного світу.

Як матимемо то все на увазі, то й краще зрозуміємо, чому тепер можлива велика внутрішня реформа, яку задумано в організації й адміністрації усіх збройних сил краю, та яка незабаром буде предложена конгресові до затвердження. Обєднання збройних сил під одною командою, це така проблема, над якою спорено довго й багато ще до вибуху другої світової війни, зокрема тоді, як виступив з безпощадною критикою полковник Бил Мичел, видвигаючи вагу летунської зброї, тоді недоцінюваної. Нині це все набрало ще більшої ваги зогляду на ще страшнішу зброю — атомову бомбу. Нині вже ніхто не оспорює цеї величезної ролі, яку відграє летунство, а що оспорювано ще навіть на початку війни. Нині вже маємо обєднану краєву оборону в многих інших краях, тому і нема вже засадничого спротиву проти цього і в нас.

Отже матимемо тепер секретара народньої оборони для всіх збройних сил — армії, маринарки та летунства. Для усіх тих родів зброї будуть окремі департаменти, але всі вони будуть становити цілість — Краєву Оборону — керовану одним начальним тілом, яке репрезентуватиме Секретар Народньої Оборони. Яке це важне, знають ті, яким відома ривалізація між Армією і Фльотою, спір за те, хто важніший. До цього долучився ще спір і за ролю, яку відграває летунство. Полагоджено ці шкідливі для оборони краю спори тепер гладко, тому дехто питає, як це сталося. Відповідають, що шпигунський процес у Канаді виявив наглядно, що Совєти готуються до війни. Чи це буде війна з „капіталістичним" світом, чи з іншим, і чи вона вибухне за 10 років, чи пізніше, це не таке важне. Зате важне, що вона може вибухнути, та що була б тоді звернена в першу чергу проти Злучених Держав. Ось те розумування заважило, що тепер прийшло у Вашинґтоні до зґоди щодо організації й скріплення оборони Злучених Держав.

Компромісова підвишка платень

Негайно після проголошення президентом Труманом його промови, „про стан Американської Унії", в пятницю 3. січня, появилися газетні коментарі, що робітничі провідники годяться на робітничу програму, яка міститься в цій промові. Була тільки застορога, що це станеться, як конгрес не піде дальше ніж президент у своїх намірах вкоротити дотеперішні вольности робітничих юній. Одначе в пятницю 10-го січня наспіли звідомлення з Вашинґтону, що чільні представники зорганізованого робітництва, тобто Филип Морей і Вилйєм Ґрін, предложили конгресовим провідникам заяви, щоб вони не пробували йти задалеко в реформаторських намірах в справах робітничого законодавства. Сказано було у звідомленнях, що конгресові кола признають їх домагання як такі, що „оперті на справедливості". З цього вислову можна прийти до висновку, що й нововибраний конгрес не так бундючно буде переводити реформи робітничих законів, як це заповідали деякі його провідники негайно після виборів.

Майже водночас з вістями про згаданий компроміс в справі робітничого законодавства наспіли вісті про компромісове наставлення як робітників так і підприємців у справах підвишки робітничих заплат. Це вказувало б, що провідники юнійного руху вже наперед погодилися з думкою, що домагання в справі підвишки платень ітимуть упарі зі злагідненням їхньої тактики. Вісті про такий настрій серед юнійних провідників були настільки несподіванкою, що ще так недавно Конгрес Промислових Організацій (СІО) виставив домагання нової підвишки робітничих платень на 25 відсотків, опираючи своє домагання на обрахунках Нейтана, з якого виходило б, що підприємці могли б дати цю підвишку без одночасного підвищування цін продуктів.

У вияснення несподіваного злагіднення юнійних домагань подано такі причини: юнійні каси тепер дуже вбогі і лише деякі відділи можуть витримати довший страйк; деякі юнії не хочуть розятрувати і так вже обурених конгресменів; загал робітництва розуміє, що внаслідок страйків прийде застій у продукції, а це мусить спричинити підвишку цін. Усі ці речі склалися на те, що юнійні провідники рішені йти на компроміс щодо підвишки платень. Коли їх запитують, як буде з виставленою програмою підвишки на 25%, вони відповідають, що це лише найвище домагання, ніби таке, щоб опісля було з чого спускати. Надіються, що пересічна підвишка буде від 10 до 15 відсотків.

Зогляду на таке наставлення робітничих провідників, підприємці теж не дуже бундючаться і в думці теж погоджуються на признання підвишки на 10—15 відсотків. Кажуть, що голова СІО, Филип Морей, який тепер веде акцію за підвишку платень, є проти страйків упродовж 1947 року. Він є головою юнії сталевих робітників, а сталевий промисл це один із ключевих промислів. Другий щодо сили є голова автомобілевої юнії, Волтер Рутерс, а він теж не хоче страйків. Найбільший страйковий активіст, Джан Дж. Луїс, хвилево „спацифікований", отже виглядає, що цей рік буде роком мира у великій продукції.

Заходить питання, чому то тепер вже товчеться справа підвишки платень, коли щойно недавно наладнано цілу низку контрактів у великих промислах? Це тому, що вже з днем 15. січня виходить контракт між юнією і підприємством у сталевому промислі. Є звичаєм, що з покінченням контракту переводиться перевірку платень, робітничих відносин, часу праці та інших справ, звязаних з робітничим життям. Тому нема сумніву, що юнія сталевих робітників виставить свої домагання. Коли їх наладнає, тоді інші юнії підуть її слідами. Друга велика юнія, тобто автомобілевих робітників відновляє контракт у березні, отже може вже тепер робити пляни, як має виглядати новий контракт. Тому, що є кілька автомобілевих підприємств, які мають контракти з юнією, треба з кожним підприємством переговорювати окремо. Ось причина, чому автомобілева юнія мусить мати вже тепер загальний плян, який треба окремо перевести в фабирках Дженерал Моторс, окремо в Крайзлера, окремо в Форда і т. д.

Незалежно від оцих великих підприємств наладнано вже тепер відносини в будівельних підприємствах, де робітники дістали 25% підвишки, і пересічно по $100 платні тижнево. Одначе ця угода не може бути взірцем для фабричних підприємств, бо при будові рішає часто погода і дуже часто будівельний робітник не виробляє нормального часу праці. Його платня не є постійна і будівельний робітник є радше сезоновим робітником, ніж постійним. Коли взяти під увагу ці обставини, інші робітники не мають чого завидувати будівельним робітникам і не можуть ставити домагань при контракті, як їх поставили фахові будівельні робітники.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

Микола Чубатий.

Професор д-р Володимир Вергановський (1876-1946)

Дня 26. листопада 1946 помер у Прамер в Горішній Австрії на скитальщині професор д-р Володимир Вергановський, патріярх західно - українських правників та виховник цілого правничого покоління Західної України. Помер на скитальщині в Австрії під американською окупацією, де йому удалося схоронитись, втікаючи з рідної землі перед червоною інвазією. В теках Комітету Допомоги Скитальцям Діячам Української Культури є теж течка з написсю: др Володимир Вергановський. Покійний плянував зі своїми дітьми переселитися за море та навіть вже дістався під опіку Українського Католицького Допомогового Комітету, що подбав для нього та для його рідні про афідевіти. Не мав змоги Покійний скористати з тої помочи; помер таки на скитальщині прощаний гуртом своїх учеників та товаришів з університетської праці.

Д-р Володимир Вергановський належав до того заслуженого покоління західно-українських інтелектуалів, що своїм збірним зуссилям на полі політики, культури та економіки скорим кроком піднесли західно-українську вітку українського народу з позему неграмотної маси на позем свідомих горожан Української Республики тільки впродовж кількох десяток літ.

Д-р Вергановський не був політиком, він був науковцем та правником по професії, одначе рівночасно карним та характерним членом українського громадянства. Коли перед першою світовою війною в Галичині актуальною стала справа заложення Українського Університету, д-р Володимир Вергановський дістав від австрійського міністерства освіти наукову стипендію для підготовки до університетської професури з ділянки цивільного права. Вже 1908 року став він доцентом на правничому виділі львівського університету. Повної професури не міг діждатися аж до упадку Австрії через польське шовіністичне верховодство на львівськім університеті. Одначе надії займав він одну із сімох українських катедр на львівськім університеті, що були видимим доказом, що львівський державний університет не є університетом тільки поляків, але двох народів.

Коли в 1919 році поляки заняли Галичину, скасували всі українські катедри на львівськім університеті, між ними також катедру покійного В. Вергановського. Тоді свою діяльність переніс він на Український Тайний Університет та через три роки був професором та деканом правничого виділу тої незвичайної високої школи. Хоч покійний, батько численної родини, рівночасно був апеляційним суддею та через це був наражений на втрату судейської посади, проте й серед найбільше докучливих переслідувань польської поліції, мимо урядового слідства збоку польської судової влади, не залишив він праці в цій тайній високій школі, наражаючись на найгірше.

Варстатом його зарібкової праці було звання судді. Своїм глибоким правничим знанням добув він собі признання навіть у польської судової влади у Львові, що призначувала покійному найтяжчі цивільні процеси. Всеж таки його тягнула університетська праця, до якої мав змогу ще раз в своему життю повернути, а саме 1939.

З приходом большевиків до Львова покійний обнимає катедру цивільної процедури та стає деканом правничого виділу на університеті ім. Івана Франка. Одначе півторарічне життя, навіть при його життєвій мрії — університетській катедрі, показалося таким кошмарним, що покійний вважав краще покинути рідний край та на старі літа вибратись на скитальщину.

Д-р Володимир Вергановський був не тільки вченим та правником з глибоко виробленим почуттям правовости, він теж був взірцевим громадянином та карним членом української нації. Коли в році 1919 по окупації східної Галичини поляками національно свідомі українці, державні урядовці, покинули працю та стали бойкотувати польські уряди, покійний належав до найбільше карних українців, державних урядовців, мимо матеріяльної нужди його рідні. В тих часах можна було бачити д-ра В. Вергановського з наплечником на плечах. Важко добуту поживу сам зносив для своїх 7 дітей, але карности національної не зломив, хоч польська державва влада кілька разів запрошувала його обняти місце апеляційного судді. До праці повернув він тоді, коли прийшов приказ від українського політичного проводу перервати бойкот.

Рідня професора Вергановського це був взір патріотичної української родини. Дружина покійного це був тип доброї громадянки та матери. Ще за австрійських часів була незвичайно чинною в товаристві „Академічна Поміч", а потім всеціло віддана вихованню своїх семеро дітей, які за польської влади наповняли теж тюрми політичних українських вязнів. Її смерть, три роки перед вибухом другої світової війни, була важким ударом для покійного; одинокої ради для себе шукав він у своїй глибокій релігійности.

Професор Вергановський був автором кількох правничих творів, з яких найважнішим є 2-томова праця „Система Австрійської Цивільної Процедури". За свою наукову діяльність вже 1914 року був вибраний дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка, згодом головою Правничої Комісії та редактором „Збірника Правничої Комісії" Н. Т. Шевченка. З конечности та для хліба д-р Вергановський був суддею, одначе по замилуванню науковцем та професором. Коли по першій світовій війні стали появлятися твори на тему історії українського права, покійний зі запалом читав та прямо поликав твори на тему правничої культури рідного народу.

Хоч д-р В. Вергановський вийшов з консервативної австрійської правничої школи, він мав відкриті очі на нові правничі течії. Він з інтересом студіював право Советського Союзу, признаючи це, що в нім находив вартісне та поступове.

Проф. Вергановський мабуть не передбачував, що йому так скоро прийдеться попрощатись з тим світом. Плянуючи з частиною своїх дітей переселитися до Америки, 19. липня 1946 писав: „Я справді вже сідоглавий, але фізично і умово добре тримаюся і міг би працювати при відповідній для мене праці". Та вже 4 місяці пізніше не стало д-ра Володимира Вергановського між живими. Український нарід стратив одного із піонірів свого національного дозрівання. Вічна та добра Йому память від далеких, океаном відділених американських земляків.

Богдан Лепкий.

„ДО 359".

І Ви пішли, і без ваги
Інакше льви боролись Ви!
Що кулі Вам і що штики?
Ви козаки! Ви юнаки!

І Ви пішли... Щаслива путь!
І Ви пішли, щоб не вернуть...
Червоний штик, кривавий шлях,
Стоять могили по полях.

Та прийде день, великий день,
День радости і день пісень,
І загуде свободи дзвін —
— До Вас підемо на поклін!

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

РОГАТИНЕЦЬ (скиталець).

РОГАТИНСЬКА ЗЕМЛЯ під большевицько-німецькою окупацією 1939-1945

4)

Тепер згадаю про підготовку селян до колгоспів, а реміснинків до так зв. Артілів. Щодня вечерами відбувалися в кількох місцях мітінги; кожний старався піти, бо хто не прийшов, того будили серед ночі ті „кращі люди" і забирали його до даної управи а там його вже примушували добровільно вступити до колгоспу чи Артілі. Хто відмовлявся, той першої-ліпшої ночі пропадав. Наші Рогатинці від того почали відхрещуватися, а найбільше впливало це на бідняків. Візьму приклад від мойого одного сусіди бідака М. Д., якого примушували вступити до колгоспу. Він мав чисельну родину, сім душ, та не дуже радо хотів того колгоспу, і за те його мучили аж до приходу других „визволителів", німаків. З приходом большевиків Галичину поділено на райони і області; Рогатин належав до Станиславівської Області і вже у весняних місяцях 1941 року йшла підготовка до війни. В кожній області будували кілька аеродромів. Тоді заганяли людей і скошували великі простори збіжа, поля орали, рівнали і т. д. заставляючи наших людей до цих невольничих робіт. Червоноармійці говорили, що трудно, нада границу укреплять. В дні 10. квітня 1941 р. в Рогатині був обовязковий побір чоловіків від 17-45 років. Мені теж попало піти до контрольної комісії, де мене відібрали і вже 15. квітня я мав зголоситися у Военкоматі зі сумкою й харчами на 3 дні. Але я собі здавав справу, що це не добром пахне, та що треба робити заходи, щоби виратуватися від тої непрошеної служби для Сталіна. Тут було все ще можливе. Я мав добрий ручний годинник і мені вдалось через другі руки подарувати його капітанові Военкомату. Така річ, як годинник, у Рад. Союзі є дуже великою спокусою. Він мене за це звільнив аж до покликання. Люди вже почали здавати собі справу, що прийде до війни, але ніхто не знав, котра сторона її скорше розпічне. Аж дня 22-го червня, в перший день війни, дістав повідомлення негайно явитися у Военкоматі. Я довго ненадумуючись, забрав сумку і чим скорше подався до Зеленої (бо в лісі) Укр. Армії, де застав багато своїх товаришів, що сиділи тут вже приблизно рік часу. Довго мені не прийшлося там ждати, бо скоро прийшли другі „визволителі", і нові методи боротьби з ними.

Кілька днів після вибуху війни до Рогатина прилетіли німецькі бомбовики, скинули бомби, одна з яких попала у церкву св. Миколая і цілком її розбила. Большевики, відступаючи, запалили рогатинську міську церкву, старопамятну з 15. віку, греко-кат. приходство, залізничий двірець і багато інших домів. Непереможна червона армія почала стрімголов утікати. По дорозі ще застрілили кілька осіб, Ружака Григорія, Федюк Катерину і інших. Хотіли розстріляти тодішного пароха Бабинець, але він на щастя мав у кишені годининика і це його збавило від смерті. Утікаючи, большевики залишали все военне майни. Двадцять два місяці великих страхіть пережила Рогатинська Земля, за той час. Ні дня ні ночі, ніхто не був спокійний і певний завтрішного дня; за той час люди стали глухі. Кожний з нас боявся в своїй хаті щось говорити, щоби стіни не зрадили, щоби дитина на протоколі не сказала. Все німіло та глухло. Ні дурний ні мудрий не знав, що далі робити.

Ще варто згадати деякі подробиці, большевицького „щастя". Забезпечення стариків. Знаємо з конституції, що людина мусить працювати, хочби мала і 90 років, а хто вже не надається до праці, того віддають до дому Старців, і Сліпих, де вони скоро кінчають своє життя, щоб людина нездібна до праці довго не мучилася, і нікому не заваджала. Правда, там давали два рази денно їсти суп. Це таке большевицьке піклування над стариками. Дальше: матері з немовлятами, до одного ркоу є звільнені від праці. По році дитину забирають до так званих Ясел, а мати на працю. Так каже большевицька конституція. „Хто не работає, той не кушаеть".

22. червня 1941 почалася німецько - большевицька війна. Українці ніколи не мали віри, що нові „визволителі" справді принесуть визволення. Отже треба було запобігати на кожному кроці, щоби виграти на часі, в першу чергу треба було захопити провід всієї адміністрації на наших землях. Ми знали, що німецька военна машина є спрямована на знищення українського народу. Чи ж не ті самі німаки пустили большевицьку орду в Західну Україну, щоби знищити частину нашого народу та щоби самим мати менше на сумлінні невинних жертв. Дня 1. липня 1941 р. коло год. 5. вечером появилися перші німецькі стежі на передмістях Рогатина.

Слід згадати, що М. Д. дійсно бідака, про якого я вже згадував, що большевики цілий час його мучили і тягнули до колгоспу, він тоді побачив, що йому вже нічого не грозить від большевиків, перший забрав шнури і пігнав до памятника Леніна, що стояв на середині міста Рогатина. Він виліз на памятник, затягнув шнури і крикнув: гей люди, хто в Бога вірує, хай іде до мене. Той червоний луципер мене 22. місяці тягнув до комсомолу, а ми раздва, і Ленін вже на землі. Так закінчила своє життя статуя советського вожда, в ринку міста Рогатина. (Далі буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

Перед річними зборами Обеднаного Комітету.

Як всі більші українські громади в Америці, так і Ню Йорк має свій загальний комітет, в якого склад входять всі місцеві національні товариства і організації. Ціль таких загальних місцевих комітетів є обеднувати всі товариства для спільної громадянської праці. На терені Ню Йорку існує 40 українських національних товариств. І нема найменшого сумніву, що такий Обеднаний Комітет мусить існувати, бо жадне з тих 40 товариств не може само виконувати усіх громадянських завдань. Це може виконувати і виконує лиш загальне громадянське тіло, якому повинні підлягати всі наші товариства.

За останній рік, Обеднаний Комітет влаштував два концерти, а це: концерт в честь Т. Шевченка і концерт з нагоди Листопадових Днів. Крім того два віча: одно для допомоги скитальникам, друге спільно з У. Конгресовим Комітетом. Був проект, а навіть ухвала започаткувати ряд відчитів в зимі, та на жаль, цього доцільного проекту досі не здійснено. За кілька днів а це 24 ц. м. відбудуться річні збори Обеднаного Комітету в Ню Йорку. Всі наші товариства і організації, яким громадянська праця лежить на серці; всі громадяни, які досі не зневірились в добро нашої справи, повинні подбати, щоб їх товариство було якслід зарепрезентоване на річних зборах Об'єднаного Комітету. Не йде тут про звіти, і працю минулого року, бо цього вже не можна завернути, але головно йде про найважніше, тобто про працю на будуче. Памятайте провідники нюйорських товариств, що на плечах Обеднаного Комітету спочиває відповідальність за українську громаду в місті Ню Йорку. Проблема скитальників у нас існує дальше, національні свята повинні ми влаштовувати як найбільше величаво, бо в ріднім краю їх немає. Взагалі в будучім році Обеднаний Комітет повинен повести працю в напрямі зосередничення нашого культурного і духового життя тут в Америці, а головно в Ню Йорку. Щоб Обеднаний Комітет вів і надальше живу працю і задоволяв вимоги нюйорської громади, наші товариства повинні прислати на збори делегатів, які зпоміж себе виберуть активний уряд на біжучий рік.

Марія Демидчук,
секр. Об. Ком.

—o—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На поміч скитальникам.

На річних зборах Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301 У. Н. С., ухвалено з каси $25, а поодинокі члени зложили $26, разом $51, котрі то гроші зістали вислані на руки З.У.А.Д. Комітету в Филаелфії на поміч скитальникам.

З огляду, що велике число членів не були присутні на зборах, хочеться вірити, що вони також не будуть по заді, та що зложать свої жертви на найближчих місячних зборах і так зібрану жертву відішлеться пізніше.

Спис поодиноких жертводавців: І. Мотлюк $10; М. Горний $5; В. Галущак і Т. Кушинський по $2; А. Синчук, М. Іліяш, М. Савчин, А. Галущак, П. Гуцуляк, В. С. Риза і Т. Сиімборський по $1.

Павліна Гуцуляк,
рек. секр. 301 відд.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Замісць вінка — на скитальців.

Дня 15. грудня спомянули на зборах Товариства Запорізька Січ, від. 206 У. Н. Союзу, Покійного Олексу Косюка, касієра відділу, що помер 19. лиспопада. Покійний був діяльним членом і займав уряди предсідателя та касієра, але працював не тільки для свого товариства, але для загального добра, беручи живу участь в народньому життю, зокрема, коли ішло про оборону України чи допомогу українському народови. На тих зборах члени зложили жертви на скитальців замість вінка на грів Покійного. Жервували: Мих. Кузів $5, а по $1: М. Фірман, Д. Лукиник, А. Дзямян, А. Ґурняк, П. Ґудз, І. Маленчук, Д. Рапко, І. Затонський, А. Сирота. Разом $14, які вислано до З.У.А.Д. Комітету в Филаделфії.

І. Кокольський.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Список жертв на працю Українського Конгресового Комітету, зложених на вічу дня 16. листопада 1946 в салі Купер Юніен.

По $20: Ілля Гузар; по $10: Йосиф Буката, Іван Ґелетій з дружиною, Михайло Гаврилів, Іван Гладкий, Н. Горбовий, Теодор Іванець, Мих. Крук, Денис і Катерина Матвіїв, д-р Лука Мишуга, д-р Н. Пелехович, Полче з дружиною, Іван Придун з дружиною, Іван Риц, Анастазія Савастюк, Т. Сильвеський, Іван Штогрин, Юкреініен Арт Шап, Никола Вімінський Володимир Возьний, Т. Задерецька, Дмитро Галичин, Анастазія Савастюк, по $5: Стефа Абрагамовська, Й. Балевич, В. Баран, М. Бельців, Н. Берків, о. І. Біл, І. Бішко, Кітті Боднар, Ст. Бриґідир, В. Бучинський, Катерина Хандога, І. Хміль І. Ходань, Н. Цидрівський, С. Демидчук, Ольга Дмитрів, Н. Добрянський, К. Добрянський, П. Добрянський, П. Доноський, І. Дух, М. Джорджа, Т. Джус, Й. Фінович, В. і Анна Ґерич, П. Ґрещук, Я. Гаврилко, Н. Гавришенко, Ст. Гладкий, А. Горішний, Й. Горин, І. К. Ястремський, К. К. В. Коцюбій, Анна Камінська, Б. Катамай, І. Комат, Гр. Комуніцький, Текля Корецька, А. Королик, М. Костів М. Кравчук, М. Кравець, М. Крупка, Й. Крикун, В. Куницький, М. Кушнір, Е. Ляхович, В. Лехицький, М. Ленчук, О. Лепкова, І. Лобур, К. Лучка, Катерина Литвин, І. Маланчук, П. Матлай, Мектя, І. Мешел, М. Міщишин, С. Моравський, П. Моторний, М. Мурашко, К. Миронюк, Лев Миронюк, А. М. Мирош, А. Настюк, В. Ничка, Т. Онуфрик, М. Остапович, М. Паньків, Ц. Пелешок, І. Пелешок, Юлія Піщак, В. Поливка М. Прокопів, С. Прончак, Г. Пиріжок, М. Родик, М. Романович, В. Сабатюк, Р. Слободян, І. Собенко, В. Собенко, О. і Параска Савіцькі, К. Семенюк, А. Семенів, П. Шимкович, Й. Стадник, Т. Сух, М. Сурмач, Д. Сиротенко, О. Тарнавський, М. Труш, С. Угорчак, Л. В., Г. Волічинський, Г. Вовчук, М. Вирбіцький, О. Вишиваний, С. Яволеґа, І. Ярмола, В. Юрків, П. Задорецький; по $4: І. Горішний, Анна Кемус; по $3: Г. Бакуменко І. П. Бенцаль, С. Цимбала, І. Добровольський, М. Дзюма, Д. Граб, П. Ленчук, Іг. Михайлишин, В. Новаковський, С. і Ольга Пельц.

По $2: С. Андрухів, В. Антошків, Г. Бабяк, С. Бабяк, М. Бахусович, Марія Багриновська, Анна Каковська, В. Балабан, Г. Баляс, С. Банд, А. Баран, Катерина Берків, І. Бігусяк, Е. Білецький, Н. Білий, Т. Бодак, Анна Боднарчук, Марія Бодруґ, М. Борух, Анна Бриґідир, М. Ханік, С. Черeватюк, Черницька, С. Цімко, Мариня Даноска, В. Деревляний, Е. Добрянська, Долішний І. Драґан, С. Дребатюк, І. Дуда, І. Дусаненко, М. С. Ґ., Доміцеля Ґаздун, М. Ґречни, О. Ґриґус, Анна Ґурна, І. Галичин, Гр. Гармаш, О. Гавришенко, П. Гнатів, Й. Гришко, С. Гурин, М. Іванів, Ф. Карлов, І. Князький, К. Коблан, М. Койк, Е. Корнат, І. Косців, П. Космій, Ст. Костів, Костирка, Н. і Марія Котик, С. Ковальчук, Козуляк Д. Кравець, М. Курлак, Д. Лацік, С. Літепло, С. Лотоцька, Лотоцький, І. Люзняк, Мацях, д-р Я. і Марія Какарушки, М. Малетич, Н. Марків, Марусевич, Анна Мельник, Миглод, І. Мигович, М. Олексів, Марія Осадчук, Е. Парницький, Т. Пасічник, І. Перчишин, Н. Петрина, О. Прокопів, Софія Прокопів, Наталія Пригода, Ю. Питак, Ст. Питак, М. Ратушний, Р. Рибак, Й. Самборський, М. Савицький, С. Самко, Н. Сенів, М. Шеґрин, Юлія Шевчук, М. Шевчук, Д. Шіпка, А. Щогол, Анна Шумейко, М. Шумейко, Н. Шура, І. Шипуха, А. Сітка, В. Сломушинський, А. Снігун, Малания Сорока, Анна Стегницька, К. Стречак, М. Сукар, П. Свистун, М. Тарновський, Катерина Тутко, О. Тинецький Е. Угорчак, Евгенія В. Г. Ф. Ваґнер, С. Волович, Анна Василь, Н. Василишин, О. Василишин, Н. Д. Величко, М. Вярницький, А. Вішук, І. Ворґул з дружиною, Татяна Возняк, Й. Врубель з дружиною, Ярослава Височанська, Н. Януш, І. Ярема, В. Яремчишин, Ярусевич, Жердецький, В. Зиблікевич; по $1.50: М. Лазорик, Й. Лісецький.

По $1: Т. Анчарська, П. Б., Т. Багай, М. Багриновський, Гелен Балабан, М. Барановський, І. Базан, В. Баковський, А. Баляс, І. Берцовий, П. Бергінець, І. Бобецький, А. Боберук, О. Боган, В. Бояр, Й. Брелюс, Марія Бріль, В. Бріль, М. Бучко, М. Бунда, В. Ч., М. Чайковський, А. Хома, Юлія Чорник, Ольга Данилюк, М. Демцьо, Н. Демкович, М. Демський, Павлина Демська, С. Демидчук, С. Добрянський, Д. Доля, Ю. Драґун, В. Дроботій, Дичко, М. Дикий, Е. Ґ., І. Ґеба, Анна Ґораль, Марія Ґруль, М. Галявін, Анна Галушка, І. Гаврилко, Л. Герман, А. Гладиш, Е. Гондович, І. Гріп, А. Гулей, І. Гусар, Івах, Г. Кальба, Катерина Калитчук, М. Капеца, Н. Карп, Карпович, П. Кібало, Л. Кіраль, Кіраль, Р. Кіц, Н. Клепаченко, В. Клішевич, П. Ключковський, Д. Кмита, Коц, А. Конюх, Копчак, І. Коріз, В. Костишин, М. Коваль, Р. Коваль, І. Кругляк, Крук, Марія Крук, П. Кучма з дружиною, С. Кудлик, І. Кушнір, Д. Кусий, П. Кутницький, Ю.Кириченко, Марія Лехицька, М. Леськів, М. Левицький, Е. Левицька. Ґ. Лібович, Т. Луняк, О. Люзнак, І. Маєчко, І. Мачуга, Н. Малечин, Ольга Малич, А. Мазур, К. Мілян Н. Мілян, Меланія Міляновнч, Д. Мотюк, А. Муха, Ольга Михайлишин, В. Михайлишин, Н. Мороз, Ф. Микитишин, С. Мирош, Анна Мишка, А. Н., В. Найдан, Р. О., Марія Олексин, Марія Олійник, С. Д. Олійник, М. Олійник, Е. П., С. П., К. Папроцька, С. Папроцький, Софія Пашків, Анна Павлю, Юлія Пенкаль, М. Пенкаль, А. Перетятко, Н. Петришин, Підцерковна, Мелянія Поляк, Н. Попович, П. Попович, І. Претика, В. Пшик. В. Пшик, С. Пучер, І. Пулея. Я. Пинько, С. Р., Раювець, В. Різник, Параска Роніш, Н. Ройко, Анна Рибак, Стефа Риґиль, Н. Ривак, І. С., Н. С., В. С., Марія Сабала, О. Садницький, Г. Самусь, Павлина Савастік, В. Савицький, П. Семчишин, Ст. Сеньків, Ст. Шевців, М. Шкільний, І. Шлетиський, В. Шульга, Н. Шуст, Марійка Сідляр, С. Сікора, М. Скоцко, С. Скородинський, І. Солтис, П. Стахів, Анна Сталени, Марія Сталени, Г. Стасько, Анна Стечак, Анна Б. Стец В. Стецько, Т. Стек, Ф. Стрілець, Марія Сукманська, Ярослава Сурмач, Й. Свачій, Ірина Сводзінська, І. Свистун, Ю. Сидор, О. Т., І Ткач, А. Томашевська, Д. Томків, Ст. Турин. М. Тишовницький, К. В. Вітязь, П. Воленський, Д. Вовчак, Анна Воробець, М. Воробець, П. Я. Віра Я., Яцко, Я. Янковський, Г. Юрков, І. Юрко, Задорецька, О. А. Задорецький, В. Заґроднюк, П. Зятковський, І. Жур.

Крім цего, оден жертводавець, який жертвував 2 дол., 22 жертводавців, які жертвували по 1 дол., 4 жертводавці по 50 цнт., і 12 жертводавців по 25 цнт., не подали своїх назвиц або написали їх на копертах зовсім нечитко. На 19 ковертках нема висоти жертвуваних квот.

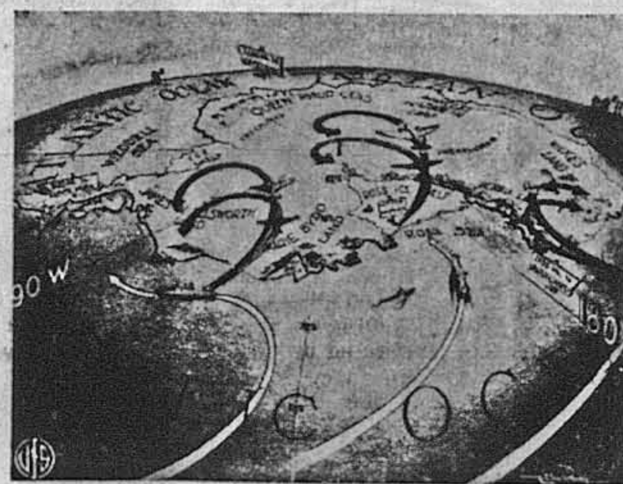
Ева Піддубчишин,
секретарка, Укр. Конгресового Комітету.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОГО ЛИТОВСЬКОГО ЕМІГРАНТА.

Дня 9. січня б. р. помер у місцевості Дороті, Н. Дж., Йозас Ґрігайтіс, бувший президент Найвищого Трибуналу Литви. Померший прибув до Америки щойно перед кількома місяцями і замешкав у свого кревного литовського генерального консуля, Йонаса Будриса.

Померший жив гірким життям скитальника і це дуже пошкодило його здоровлю. Крім цього старечий вік — 66 літ життя — теж причинився до прискорення кінця життя.

В. К.

ЕКСПЕДИЦІЯ БИРДА ДО АНТАРКТИКИ. — Хоч сам адмірал Ричард Е. Бирд ще не доїхав до полудневого бігуна, щоб там керувати дослідами, то його помішники вже там працюють. Три місця, які будуть розсліджувані, зазначені на мапі. В середині є „Литл Амеріка", яку вже розсліджувано досить докладно в попередній експедиції.

HEALTH HINTS

([illegible] is a regular contribution to this paper by The [illegible] of New Jersey. Questions should be addressed to [illegible] of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

PERNICIOUS ANEMIA

AMONG the many discoveries of medical science which have lengthened the life of man is the use of liver in the treatment of pernicious anemia. Before 1926 patients with this disease lived on the average of little better than three years. Now very few sufferers die.

The famous English physician, Thomas Addison, gave an accurate description of the symptoms when he wrote, in part:

"Pernicious anemia makes its approach in so slow a manner that the patient can hardly fix a date to the earliest feeling of that languor which is shortly to become extreme. The countenance gets pale, the whites of the eyes pearly, the frame flabby, the pulse soft and compressible.

"There is an increasing indisposition to exertion, with an uncomfortable feeling of faintness or breathlessness in attempting it; the heart is readily made to palpitate. . . . The lips, gums and tongue seem bloodless."

The use of liver for pernicious anemia proved successful from the start. Today, therefore, patients with the disease almost invariably can be satisfactorily treated. It is now rare to see someone in the advanced type of pernicious anemia such as described by Addison.

The patient should realize that there are all sorts of anemias, and that "pernicious" anemia is one of the rarer forms. The other types of anemia respond to other kinds of treatment. The family doctor is the man in the best position to determine what kind of anemia is troubling the patient and what to do about it.

Нове видання брошури про натуралізацію

Загальна Рада („Камон Кавнсил фор Америкен Юнити") щойно видала нове видання своєї брошури „Як Стати Громадянином Злучених Держав".

З часу попереднього видання (року 1942) було змінено оплату за натуралізацію. Збільшено внесок за перші папери з $2.50 до $3.00, за другі папери з $5.00 до $8.00 (в цю суму враховано оплату за аплікацію на другі папери та за саму посвідку про натуралізацію, якщо горожанство буде уділено). Ці зміни увійшли в життя з вересня 1944 року. Оплата за посвідку про реєстрацію ($18.00); за посвідку про горожанство, придбане через батьків ($5.00); за копії втрачених, чи знищених перших або других паперів ($1.00) залишається незміненою. Про ці зміни говориться у відділах 9, 10, 33 та 66 нової брошури.

В часі між виданням 1942 року та теперішнім, новім виданням, особи хінського роду дістали право на натуралізацію. В брошурі про це подається у відділах 1 та 60.

Треба зазначити також про нові розпорядження що до натуралізації тих не-громадян, які служили в збройних частинах за цеї останньої, другої світової війни. Тому, що відповідний закон ухвалено 28. грудня 1945 року, він торкався тих осіб, які були на військовій службі до того дня. Ті, що вступили добровільно, чи були покликані до служби після 28. грудня 1945 року, не мають права на натуралізаційні привилеї згідно з тим законом. Цього роду привилеї є дійсними до 31. грудня 1946 року. Більше інформацій в цій справі є у відділі 54 нової брошури.

Головним завданням натуралізаційної брошури в англійській мові є помогти тут не родженим, які знають англійську мову і які бажають стати американськими громадянами, здобути певні знання. Автори брошури старалися, щоби вона булo по можливости простою, добре зрозумілою. Старалися не згадувати про розпорядження, які можна різно пояснювати, чи такі, що примінюються тільки до певних випадків. Для тих, хто не досить знає англійську мову, Загальна Рада видала на міміографі брошури в таких мовах: чеській - англійській, італійській - англійській, польській-англійській, та еспанській-англійській. В цих брошурах на двох мовах є короткий огляд натуралізаційних розпоряджень (це подано тільки в чужій мові) та всі — бо більшість — „спеціяльних питань та відповідей" (в англійській та іншій дотичній мові), що є в друкованій англійською мовою брошурі.

Міміографовані брошури в згаданих чужих мовах все ще продаються по 25 центів за примірник. Проте примірник друкованої брошури в англійській мові, замісць 25 центів, коштує тепер 35. Кошти цього нового видання були значно більшими ніж в попередніх роках.

Ці брошури можна дістати виславши замовлення та належитість чи то поштовими марками, чи чеком, чи моней-ордер до:

COMMON COUNCIL FOR AMERICAN UNITY,
20 West 40th St., New York 18, N. Y.

Оплата йде на покриття видатків друку та пересилки.

Загальна Рада — ФЛІС.

ЖАРТИ

Коли дружба платить за шлюб.

Джов вернувся з війни і хотів використати передишку на виїзд до Південної Америки. Замовив місце на кораблі, але несподівано його воєнний товариш Петро запросив його на дружбу при шлюбі, бо замовлений наперед дружба захворів. Джов не хотів відмовляти прислуги, явився на шлюб Петра в святочному одязі, але після шлюбу ледви мав час перебратися і вскочити на корабель, який уже був готовий до відїзду. Коли вернувся з подорожі, знова вбрався у святочне вбрання. Коли встромив руку в кишеню, найшов там стодоляровий банкнот. Почав думати, як то міг у його кишені найтися такий маєток. Нагло якесь підозріння пройшло йому на думку.

Не відкладаючи, побіг до парахіяльного уряду священика, який давав шлюб Петрові. Заставши його в канцелярії, питається:

— Чи то Ви, отче, давали шлюб Петрові перед роком?

— Так, він і його жінка тепер є моїми парафіянами.

— А скільки Ви дістали тоді за шлюб? — питається Джов.

— То Ви не памятаете? — усміхається священик.

— Зовсім не памятаю, хоч я самий платив — каже Джов.

— То я поможу Вам відсвіжити Вашу память. Ви тоді виняли з кишені грудку тютюну до жування, завинену в цинфолю і втиснули мені тепло в руку, при чім сердечно подякували за прислугу.

При мированні на Різдво в Америці.

Священник: .- Христос раждається!

Парафіянин: — Ол райт!

Подвійна дорога.

Музика, що пішов грати до сусідного містечка, пустився підхмелений по скінченій забаві пішки домів. Сусід побачив його, як вертав над раном і хотів пожалувати та заговорив:

— Видко ви-перебули довгу дорогу, коли так пізно вертаетеся домів.

— Та, коби то лише довга дорога, то було б ще пів біди. Але то й широка вона! Заки зайдеш поперек до одного краю, а вже змучився. А тут тобі ще треба вертатися до другого краю, а потім щойно наперед".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Марія Кульбичка чи Кульбицька з Галовеїв, з села Сілець, повіт Самбір, що має перебувати мабуть в Нюарк, Ню Джерзі, хай подасть свою адресу до Камон Кавнсил на таку адресу: Common Council for American Unity, 20 West 40 Street, New York 18, N. Y.

М. М., Палмертон, Па. — Не маємо можливости точно провірити. Мабуть виходить на таке, що Ваша рідня є по советському боці. Як лист прийшов з Польщі, то видно, що ця частина є по польському боці. Найкраще написати на ту адресу, яку маєте, а звідтам дістанете інформації. Ми будемо старатись це провірити, а як будемо знати дещо більше, то Вас повідомимо.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗИ, СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя від. 270. відбуло річні збори дня 28. грудня, 1946. на котрім вибрано новий уряд на рік 1947: М. Заяць, предсід. М. Косоноцький ,заст.; М. Пігура, фін. секр.; Ст. Гріца, кас.; Я. Зарський, заст.; П. Лахоцький, рек. секр.; М. Баран, І. Коцюба, Ф. Гіль, контрольори. — П. Лахоцький, рек .секр.

СККРЕЙТОН, ПА — Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 26. січня в Укр. Горожанськім Клюбі, на В. Лейк еве. в год. 3. попол. Просимо всіх членів прибути на збори та вибрани новий уряд. на 1947 рік. — І. Васильків секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 23. грудня, 1946 року помер на удар серця у 55-тім році життя

ЯКИМ ШАРАВАРА,

член відділу 368 У. Н. Союзу, у Вунсакет, Р. Ай. Покійний походив з села Козина, пов. Скалат. Полишив у смутку жену Антошку, дві доньки замужні і сина Володимира і двох внуків. Ціла родина належить до У. Н. Союзу. Похорон відбувся 26. грудня з укр. кат. церкви на парохіяльнім цвинтарі.

Жена покійного, син і дочки складають щиру подяку всім, хто відвідав покійного, за цвіти, всім тим, що брали участь у похороні покійного. Особливо подяка тим, що приїхали здалека, а також тим, що дали на Службу Божу. (Огол.)

Жена і діти
Шаравара.

Дня 17. січня 1947 року помер у 48-мім році життя

НАУМ МЕДВІДЬ,

член Укр. Зап. Тов. Дністер, від. 361 У. Н. С. в Ню Йорку.

Покійний родився в селі Стріличі Нові, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Анну, синів Тадея і Богдана.

Похорон відбудеться в вівторок, 21. січня, о год. 9:30 рано з похоронного заведення П. Яреми.

Просимо членів, вільних від праці, прийти на похорон та віддати останню прислугу. — В. Я. П.!

П. Кучма, секр.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОШУКУЮТЬ

ПОШУКУЮ пана **Шептака,** родом з Терембовля, дуже важна справа. Хто би знав про нього або він сам, хай зголоситься на цю адресу: 13-6

D. DOMARECKI
14 Rufus Street, Ansonia, Conn.

Анеля з роду **Ґулька,** походить з села Черемошня, повіт Золочів, пошукує в дуже важній справі **Константина Грицая,** котрий, перебуває в стейті Масачусетс. Хтоби про него знав, або він сам, прошу зголоситися на адресу: 16-8

ANIELA BATALUK
321 Norton Street, Elmira, N. J.

ШУКАЮТЬ МЕШКАНЬ

YOUNG UKRAINIAN college graduate working in New York City desires room & part board with desirable Ukrainian family in New York City of Jersey City area. Write to **Box 123, c/o SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.**

ТАРЗАН, ч. 1520. Тарзан щез.

Коли Заґру обвинуватив Марію й Тарзана в заговорі, щоб утроїти хлопця, начальник попав у лють. „Зловіть їх!" — закричав він.

В одній хвилині войовники прискочили до них.

Серед заколоту, який тоді повстав, смолоскип впав на землю і згас.

Заки смолоскип наново засвітили, Марія попала в тюрму, а Тарзан щез.